

Қаланы көркейту, көгалдандыру және санитарлық тазарту Ережелерін бекіту туралы

Күшін жойған

Семей қалалық мәслихатының 2004 жылғы 14 мамырдағы N 6-7 шешімі. Шығыс Қазақстан облысының Әділет департаментінде 2004 жылғы 10 маусымда N 1829 тіркелді. Күші жойылды - Шығыс Қазақстан облысы Семей қаласы мәслихатының 2008 жылғы 20 маусымдағы N 8/71-IV шешімімен

Ескеरту. Күші жойылды - Шығыс Қазақстан облысы Семей қаласы мәслихатының 2008.06.20 N 8/71-IV шешімімен.

"Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару туралы" 2001 жылғы 23 қаңтардағы N 148-II Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы, 1 тармағы, 8) тармақшасына, "Қазақстан Республикасындағы сәулеттік, қала құрылышы және құрылыштық қызмет туралы" 2001 жылғы 16 шілдедегі N 242 Қазақстан Республикасы Заңының 22 бабы, 1 тармағы, 2) 3) тармақшаларына, "Қоршаған ортаны қорғау туралы" 1997 жылғы 15 шілдедегі N 160-1 Қазақстан Республикасы Заңының 10 бабы, 1 тармағы негізінде, сонымен бірге көркейту тәртібін анықтау, тазалықты қолдау мен жасыл желекті қорғап, сактау мақсатында Семей қалалық мәслихаты **ШЕШІТІ:**

1. Семей қаласын көркейту, көгалдандыру және санитарлық тазарту Ережелері **бекітілсін** (беріледі).

2. Осы шешімнің орындалуын бақылау өндірістік және әлеуметтік инфраструктуралы дамыту, қоршаған ортаны қорғау мәселелері жөніндегі тұрақты **комиссияға** **жүктелсін.**

*Калалық
сессиясының төрағасы*

Семей
2004
жылғы
N 6-7 шешіміне Қосымша

қалалық

Калалық

Мәслихатының

14

мамырдағы

**Семей қаласын көркейту, көгалдандыру
және санитарлық тазарту ережесі**

Осы ережелер Семей қаласындағы қалалық инфраструктура элементтерін көркейту, ұстай, қорғау және пайдалану, жер қазу жұмыстарын және жол

төсемдерінің бұзылуымен байланысты жұмыстарды жүргізу, тазалықты қолдау, аумақтар мен көшелерді жинау, жасыл желектерді ұстау және қорғау тәртібін, сондай-ақ занды және жеке тұлғаларды осы мәселемен байланысты құқықтарын, міндеттерін және жауапкершілігін анықтайды.

Бұл ережелер қаланың әкімшілік аумағында барлық занды және жеке тұлғалар үшін міндettі болып табылады.

Семей қаласын көркейту, санитарлық жай-күйін қамтамасыз ету және қала аумағындағы жасыл желектерді қорғау ережелерінің жеке тармақтарында Шығыс Қазақстан облыстық Мәслихатының 2001 жылғы 15 маусымдағы N 10/7-II шешімімен бекітілген "Шығыс Қазақстан облысының қалаларын, поселкелерін және ауылдарын көркейту, санитарлық жай-күйін қамтамасыз ету, жерлерін және жасыл желектерін қорғау ережелерінің" талаптары қолданылды. Осы ережелер талаптарының аталған облыстық ережелер қағидаларынан айырмашылығы болған жағдайларда, облыстық ережелерге басымдық беріледі.

Семей қаласын көркейту, көгалдандыру және санитарлық тазарту ережесі

Осы ережелер Қазақстан Республикасының "Жергілікті мемлекеттік басқару туралы" Заңына, "Елді мекендердің санитарлық-эпидемиологиялық орайлығы туралы" Заңына, "Сәулеттік, қала құрылышы және құрылыштық қызмет туралы" Заңына, "Табиги және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туралы" Заңына, "Қоршаған ортаны қорғау туралы" Заңына, Қазақстан Республикасының Су кодексіне, облыстық Мәслихаттың 2001 жылғы 15 маусымдағы шешімімен бекітілген "Шығыс Қазақстан облысының қалаларын, поселкелерін және ауылдарын көркейту, санитарлық жай-күйін қамтамасыз ету, жерлерін және жасыл желектерін қорғау ережелеріне" сәйкес әзірленген. Осы Ережелермен Семей қаласының әкімшілік аумағында барлық занды және жеке тұлғаларға міндettі болып табылатын қаланы көркейтудің, нормаға сәйкес санитарлық жай-күйді қамтамасыз етудің және жасыл желектерді қорғаудың бірыңғай тәртібі орнатылады.

Осы ережелер Қазақстан Республикасының "Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Кодексіне сәйкес қолданылуы мүмкін.

1. НЕГІЗГІ ҰҒЫМДАР, АНЫҚТАМАЛАР ЖӘНЕ ҚЫСҚАРТУЛАР

1. Осы ережелерде қолданылатын ұғымдар, анықтамалар және қысқартулар мұна
м ы н а м ағы на л а р д ы б іл д і р е д і :
аумақты көркейту - қаланың әкімшілік аумағында адамдардың жайлар,

қолайлы өмір сүруін қамтамасыз ететін жұмыстар мен элементтердің жиынтығы;

инженерлік жүйелер мен құрылымдар - халықты және кәсіпорындарды жылумен, сумен, электр энергиясымен қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ қала аумағынан үстірт суларды жинау және бұру үшін арналған инженерлік жабдықтаудың маңызды элементтері;

жасыл желеңтер - санитарлық-гигиеналық жағдайларды, көркейту және сәулетті-ландшафттық безендіру (газондар, гүлзэрлар, ағаштар, талдар) деңгейін көтеруді қамтамасыз ететін жоспарлық шешімдердің элементтері;

жер қазу жұмыстары - аумақтарды қазуға, топырақты үюге, қазылған жерді қайта жабуға, котловандарды әзірлеуге байланысты жұмыстар;

жер пайдалануышы - қаланың әкімшілік аумағында, мақсатына қарамай меншіктің барлық түріндегі жер участекерін пайдалануышы заңды және жеке тұлғалар (кәсіпорындар, үйымдар, коммерциялық құрылымдар, жеке кәсіпкерлер, үй иелері, жалға алушылар, жекеменшік пәтерлер кооперативтері және басқалар);

үй иесі - жеке меншігінде үйі немесе үйдің бөлігі (ортак иелік) бар заңды немесе жеке тұлға;

бөлінген аумақ - жер иеленушіге меншікке, немесе жергілікті атқарушы органның шешімдеріне сәйкес өзіне тиесілі объектілерді (үйлерді, құрылымдарды, көлік желілерін және басқаларды) орналастыру үшін, пайдалануға берілген жер участекесі;

бекітілген аумақ - атқарушы оргамен заңды немесе жеке тұлғаға, күту және қызмет көрсету үшін анықталып қоса тіркелген, бөлінген аумаққа жапсарлас жатқан, сол бөлінген аумаққа қызмет көрсетуге пайдаланылатын жер бөлігі.

Қала аумағында бекітілген аумақтар болып табылады:

- көше аумақтары (тротуарлар, газондар және басқа көркейту элементтері);
- кондоминиумдарға және басқаларға бөлінбеген ішкі аула аумақтары (егер бір аулада бірнеше жер пайдалануышы болса. Бекітілген аумақ бөлінген аумақтарды шекараларына сайма-сай немесе тараптардың келісімі бойынша анықталады.);

- бөлінген аумақтың» периметрі бойынша 5 метр қашықтыққа дейінгі, ал көше жақтан - көшенің "қызыл сыйығынан" аспайтын аумақ.

Көше - жолдың жүргін бөлігі, тротуарлар, жасыл желендер, аялдамалар, жер асты және жер үсті инженерлік жүйелері орналасқан аумақ.

Қоғамдық орындар - ортақ пайдаланатын демалыс аумақтары (парктер, жағажайлар және басқалар), аландар, бульварлар және басқалар.

Құрылыш жүргізілмеген бос аумақтар - жобалаудың негізгі нормаларын қолдануды шектейтін жер үсті және жер асты құрылыштары жоқ аумақ.

Басқарма - "Шығыс Қазақстан облысы Семей қаласының көркейту жөніндегі

басқармасы"

мемлекеттік

мекемесі.

ПБ ЖПБ - ішкі істер басқармасының жол полициясы бөлімі.

МСЭББ - "Мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық бақылау басқармасы" мемлекеттік мекеме.

Ескеरту. 1 тараудың 1 тармағына өзгертулер енгізілген - Семей қалалық мәслихатының 2006 жылғы 23 маусымдағы N 29-8 шешімімен.

2. ЖАЛПЫ ҚАҒИДАЛАР

2. Заңды тұлғалар, тұрғын үй иелері, олардың жекеменшік пәтерлер кооперативі (ЖПК) нысанындағы бірлестіктері, сондай-ақ тұрғын үйлердегі жапсарлас салынған тұрмайтын бос жайлардың иелері мен жалдаушылары тұрғын үй қорын техникалық пайдаланудың және ұстаудың "Қазақстан Республикасының құрылыш жөніндегі Ережелері. Тұрғын үй қорын техникалық пайдалану және ұсташа" ережелеріне сәйкес қамтамасыз етуге міндетті (ПР РК 07-2 2 - 9 9).

Кәсіпорындар, мекемелер, үй құрылышының иелері және оларды жалға алуышылар:

1) үйлерді, шаруашылық және тұрмыстық ғимараттарды және құрылымдарды техникалық күтіп ұсташа, оларға дер кезінде жөндеу жұмыстарын жүргізуге және олардың сырт келбетін тиісті жағдайда ұсташа, үйлердің қасбеттерін, тақтай қоршауларды, қоршауларды және қақпаларды бояуды, жөндеуді және қайта жаңартуды қалалық сәulet органдарымен келісіп істеуге;

2) үйлердің подъездерінде белгіленген улгідегі шамдардың болуына, үйлердің реттік саны және көшенің (шолақ көшенің) атауының анық жазылуына, хабарландырулар тақтасы және қоқыс жинау үшін урналар қоюға;

3) көп пәтерлі үйлердің подъездерінің есігінде пәтерлердің реттік сандары белгіленген тақтайшаларды ілуге;

4) үйлердің шатырлары мен жерқабаттарына құлып салуға және жерқабат терезелерінің кейбіреуін оларды желдету үшін жыл бойына ашық қалдыруға;

5) аулаларда, подъездерде, жерқабаттарда және баспалдақ ала шаларында электр жарықтарының болуына және оларды күтіп ұсташа;

6) суқұбырлары, канализация, жылу беру жүйелерін күтіп ұсташа және жерқабат бөлмелеріне судың жайылуын жібермеуге;

7) үйдің кіре беріс есіктерін күтіп ұсташа;

8) барлық құрылыштық-монтаждау жұмыстарын құрылыш жүргізу нормалары мен ережелеріне сәйкес жүргізуге;

9) жер және асфальттың қабаттарын қазуға байланысты шұғыл апарттық жұмыстарды жүргізуге, ПБ ЖПБ-мен және жер асты коммуникацияларының

иелерімен келісіліп, басқармада жазбаша рұқсат (ордер) ресімделгеннен кейін орындауға;

10) қалалық сәulet органдарының келісімімен құрылыс аландарын қоршауға, жаяу жүргіншілер үшін уақытша өту жолдарын сәйкес ескерту белгілерімен қоса белгілеуге; жасыл желектер аумағында құрылыс және жоспарлау жұмыстарын орындаған кезде олардың зақымдануына жол бермеу шараларын қабылдауға; тапсырыс берушілер сақталатын жасыл желектерді құрылыс жүргізуші ұйымдарға сақтау қолхаты арқылы өткізіп беруге; құрылысқа немесе басқа жұмыстарды жүргізуге бөлінген участекелердегі жасыл желектерді сақтап қалу мүмкіндігі болмаған жағдайда тапсырыс беруші ағаштар отырғызууды өз күшімен және қараждатына жүргізуғе;

11) қазылған орындарды, құрылыс жүргізілген аландарды өз уақытында тәртіпке келтіруге, қызмет бабындағы ғимараттар мен тұрғын үйлерді салу немесе жөндеу кезінде пайда болған қоқысты жұмыс жүргізушілердің күшімен және өз қараждатына қалалық қоқыс төгу орнына тасуға (тасып шығарғанын растайтын құжаттардың болуы, атап айтқанда тығыз тұрмыстық қалдықтардың қалалық полигонының талондары немесе түбіртіктері);

12) өндірістік, қызметтік және тұрғын үйлерге апаратын жолдарды күтіп және бос үстауға;

13) канализация жүйесіне қосылмаған қызмет бабындағы ғимараттар мен тұрғын үйлердің аулаларында су өтпейтін шұнқыры мен ауа алмастырышы бар өзетханалар және сұйық жуынды-шайынды төгетін шұнқырлардың болуына, олардың маңайы асфальтпен немесе басқа жабын материалдарымен жабылуына, сұйық жуынды-шайындыларды мамандандырылған кәсіпорындарды тасып әкетуі туралы шарт немесе растайтын басқа құжаттардың болуына;

14) жасыл желектерді отырғызууды Басқарма мен құрылыс және сәulet басқармасымен келісілген жоба бойынша жүргізуге, жаз кезінде арам шөптерді жүйелі жоюға, қыс кезінде мұзды аршып тазалауға міндетті.

Кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар, жекеменшік пәтерлер кооперативтері мен үйлерді ортақ иеленушілер, жекеменшік тұрғын үйлердің иелері өздеріне оларға бөлінген участекелерде арам шөптерді өз уақытында және жүйелі тұрда жойып отыруға міндетті; <*>

15) объектіні салуға (орналастыруға) жер участекесін беру, немесе осы мақсаттар үшін меншік немесе жер пайдалану құқығында тапсырыс берушіге қарайтын участекені пайдалануға рұқсат беру туралы әкімдіктің шешімдері уақытша құрылғыларды орналастыру және қурделі құрылғыларды салуға рұқсат беретін негізгі құжаттар болып табылады. Объектінің сырт келбеті қаланың бас сәuletшісімен бекітілген сыртқы жөндеу паспортына (жобалық шешімге) сәйкес болуы қажет.

16) аялдаманың павильондарын, дүңгіршіктерді, оғистерді, әкімшілік ғимараттарды, қоғамдық және мәдени орталықтарды, вокзалдарды, қонақ үйлерді , мейрамханаларды, жағалауларды, қалаға кіреберістерді, жанар май құю стансаларын, көпірлер мен жол айналымдарын жарық шамдарымен әшекейлеу, аула аумақтарын жарықтандыру, үйдің қасбеттерін, жаяу жүргіншілер аумақтарын, жасыл желендерді түсті шамдармен жарықтандыру құрылыш және сәulet басқармасымен анықталған талаптарға сәйкес болуы қажет және жарық гирляндадарын, жүгіріп тұратын оттарды және басқа да жаңадан шыққан жарықтандыру техникаларын қолдану арқылы орындалуы қажет. Көшелерді, үйлердің қасбеттерін, аула аумақтарын жарықтандыру үшін сынапты толтырғыштары бар шамдарды қолданған кезде СанПиН 1.10.083-94 талаптарын о р ы н д а у қ а ж е т .

17) жанар май құю стансаларына (АЗС) келісілген бас бағдарламаға сәйкес (жол белгілері, сзықтары, жарнамалық қондырғылар, қоршаулар), жанар май құю стансаларының алаңдары топырақ бетін сулардан құрғату шұқырларына немесе өндірістік-нөсерлік канализацияларға қарай су жинайтын ағызғылар бағытына қарай еңіс болуы қажет, топырақ қабатының және су айдындарының мұнай өнімдерімен ластануынан сақтау жөнінде шаралар қолданылуы қажет;

18) жанар май құю стансаларының иелері қоқысты өздері жинап тасып әкетеді, өз аумағындағы суақылар мен топырақ бетін сулардан құрғату құрылғыларын тазалайды немесе мамандандырылған кәсіпорындармен осы жұмыстарды атқаруға шарт жасайды, белгіленбеген жерлерде (су алатын колонкалардың жаны, жасыл желектер орналасқан аумақтар, жолдардың шеті және т.б.) шыны ыдыстарды жинау пункттерін орнатуға, шөлмектерді жууга рұқсат б е р і л м е й д і ;

19) автокөлік тұрактарын, жанар май құю стансаларындағы қызмет көрсету объектілерін көркейту кезінде оларға кіретін және шығатын жерлерге дейінгі арақашықтық магистральді көшелер қылышынан 50 метр, жергілікті маңызы бар жолдардан 20 метр, қоғамдық көліктер аялдамасынан 30 метр болуын сақтау қажет.

ЕскеRTу. 2 тараудың 2 тармағы 14) тармақшасына өзгертулер енгізілген - Семей қалалық мәслихатының 2006 жылғы 23 маусымдағы N 29-8 шешімімен.

3. Көшелерде мыналарға тыйым салынады:

1) хабарламаларды, жарнамаларды бұл мақсаттар үшін белгіленбеген ж е р л е р г е ж а п с ы р у ғ а ;

2) жасыл желектерді сындыруға және бұлдіруге, ағаштарға аспалы төсектер, эткеншектер ілуге, кір жаятын жіптер байлауға, электр және телефон сымдарын бекітуге, жапырақтар мен жемістерді үзуге, газондар мен гүлзарларда ойнауға, г ү л д е р д і ж ү л у ғ а ;

3) көшелерді, жолдарды және жол құрылғыларын, жол қозғалысын реттеу және ұйымдастыру белгілерін, жасыл желектер мен басқа да жол жайластыру
құрылғыларын

з а қ ы м д а у ғ а ;

4) жалпы өлшемі, салмағы және өзінің жүгі ГОСТ-пен белгіленген нормадан артық болған жағдайда көшелермен және жолдармен жүріп өтуге;

5) ені мен биіктігі көлік өлшемінен, артқы жағынан 2 метрден асатын немесе жүргін жол бөлігінде сүйретіліп келетін жүкті тасуға;

6) көлік құралдарының немесе басқа техниканың жүруіне жабдықталып белгіленбекен көшеге және жолға тұсу және кіру, немесе оларды кесіп өтуге жабдықталмаған жерлер мен жиегіндегі тастарды (бордюр) басып өтуге;

7) көліктің қай түрі болмасын жолды бөлу сзықтарын, тротуарларды, жаяу жүргіншілер жүретін жолдарды және газондарды басып жүруге;

8) көшелердің, жолдардың, жол айналымдарының жүргін бөлігін, топырақ бетін сулардан құрғату қондырғыларын ластауға, сондай-ақ көшелер мен жолдарды қоқыстайтын жүктерді ораусыз тасуға;

9) көшелерді және жолдарды небір заттармен, құрылыс материалдарымен, машиналармен және т.б. бөгеуге немесе толтыруға;

10) көшелер мен жолдардың жүргін бөлігіне канализациялық, өнеркәсіптік және ағын суларды ағызуда

11) ерекше жағдайлардан (көшелердің жүргін бөлігін қыста мұздан аршу үшін) басқа уақытта жүру табаны темір техниканың жүріп өтуіне;

12) жанар-жағар материалдарды құюға, көлік құралдарын жөндеуге және майлауға, жүкті тиеуге, түсіруге, қайта тиеуге және бекітіп тануға, машиналарды таразуға және жүргін бөлігіне

хабарландырулар

орнатуға ;

14) спорт шараларын өткізуғе (жаяу жарыстар, автомобиль, велосипед және басқа жарыстар, осыған үксас шаралар);

15) скверлерде, саябақтарда, пляждарда және басқа да халық демалатын орындарда мал жаюға, иттерді қыдыртуға;

16) көшелерде, су айдындарында, өзендерде, су алатын шемектердің, колонкалардың қасында, жекеменшік үй иеліктерінен басқа аулаларда автокөлік, тракторлар, мотоциклдер, велосипедтер және басқа көлік құралдарын жууға;

17) көшелерде, тротуарларда, аландарда сауда жүргізу аяқталған соң сауда ыдыстарын, жәшіктерін, ыдыстарын, бөшкелерін, жылжымалы сауда жабдықтарын

т а с т а п к е т у г е .

4. Жаз кезінде тазалық пен тәртіпті үнемі қолдау мақсатында аптасына бір рет

тазалық құні - бейсенбі белгіленеді, оған бөлінген және бекітілген аумақтарды тазарту, жасыл жолектерді күту үшін меншіктің барлық нысанындағы кәсіпорындар, ұйымдар ұжымдарының, ЖПК, сондай-ақ жекеменшік үй иелеріндегі қатысуды міндет.

5. Меншіктің барлық нысанындағы кәсіпорындар мен ұйымдар, ЖПК-мен шарт жасамаған жекеменшік үй иелері, сәулеттік және санитарлық талаптарға сәйкес, жүйелі түрде өз қаражаты есебінен бөлінген және бекітілген аумақтар шегінде мына жұмыстарды орындауға міндетті:

Аула аумақтарын тазарту құнделікті және жыл мезгілі мен ауа райына байланысты тротуарларға су шашу және құм себу, қажеттігіне қарай қар мен қоқысты тасып шығару, суақылар мен топырақ бетін судан құрғату арықтарын тазалау.

6. Жыл сайын сәуір және қазан айларында көркейту айлықтарын, қала аумағын санитарлық тазартуды өткізу.

7. Жер асты коммуникацияларының иелері коммуникацияларды жөндегеннен кейін газондарды, тротуарларды және автожолдарды қайта қалпына келтіру жұмыстарын жүргізуге міндетті.

3. ҚАЛА АУМАҒЫН ЖИНАУ ТӘРТІБІ

8. Көшелерді, аландарды, аяқжолдарды тазалау кәсіпорындар, мекемелер, ұйымдар және жеке тұрғын үй құрылыштарының иелерімен оларға бөлінген территориялар шегінде жүргізіледі.<*>

Ескеरту. 3 тараудың 8 тармағына өзгертулер енгізілген - Семей қалалық мәслихатының 2006 жылғы 23 маусымдағы N 29-8 шешімімен.

9. Аумақтар бекітілген үй-жайларды иеленуші немесе жалдаушы заңды және жеке тұлғалар аумақтарды тазартуды өз қаражатына өз күштерімен немесе мамандандырылған немесе өзге кәсіпорындармен механикаландырылған тазарту жұмыстарын орындауға бекітілген мердігерлік негізінде жүргізеді.

Қоқысты және тығыз тұрмыстық қалдықтарды қалалық қоқыс орнына тасып шығару жайты сәйкес құжаттармен расталуы қажет.

10. 15 сәуірден бастап 15 қарашага дейінгі кезеңде көшелерді, аландарды және басқа аумақтарды тазартудан басқа жуу және суғару жұмыстары жүргізілуі қажет. Ауа райының өзгеруіне байланысты бұл кезең өзгеруі мүмкін. Тұнгі уақытта (23.00-ден кейін 7.00-ге дейін) тазарту жұмыстарын жүргізуге, қай кезеңде болмасын, тыйым салынады (СанПиН 3.01.035-97).

11. Қоғамдық көлік жүретін көшелердің, көше қызылыштарының жол төсемін қызыл сыйық шекарасында, автобус аялдамаларының қалтасын және аумақтарын, такси аялдамаларын, көлік құралдарының тұрақтарын, аландарды, жол

айналымдарын, саябақтар мен скверлерді тазалау және техникалық күтіп ұстау, осы жұмыстарды қалалық бюджет қаражаты есебінен орындау құқығын конкурста жеңіп алған кәсіпорындармен немесе, меншікті барлық түріндегі заңды

тұлғамен

жүргізіледі.

12. Темір жолдар, көпірлер, еңістер, үйінділер, темір жол өтпелері, шеткі рельстерден ені 50 метрден кем емес темір жолға бөлінген аумақтар шегінде темір жол ұйымдарының және осы құрылғыларды пайдаланушы жол иелерінің күшімен және қаражатына жиналады.

13. Құлатуға арналған барлық ғимараттар оларды иелерімен қоршалып, жапсарлас аумақтар 15 метрге дейін тазартылуға тиіс. Жұмыстар аяқталған соң аумақтарға тегістеу жүргізу міндетті. Ғимараттарды құлату шартпен белгіленген мерзімде дәлме-дәл жүргізілуі тиіс, ғимаратты құлатқаннан кейін құрылыштық қоқыс қалалық қоқыс төгу орнына тасып шығарылу керек.

14. Тұрғын үйлерге қарсы орналасқан автобус аялдамаларының және такси тұрақтарының аумағын тазарту осы аумақтар бекітілген сәйкес коммуналдық қызметтерге, кәсіпорындарға, мекемелерге, ұйымдарға жүктеледі. Көлік шаруашылығының автостансаларын, диспетчерлік пункттерін, сөйлесу құрылғыларын диспетчерлік қызметтерімен және оларға бекітілген, радиусы 15 метр аумақтарды күтіп ұстау және тазарту, өздері балансында тұратын көлік шаруашылығының ведомстволарымен жүзеге асырылады.

15. Автобус аялдамаларын, тосу павильондарын және оларға бекітілген, радиусы 15 метр аумақтарды жинау және қоқыс пен мұздан тазарту осы объектілер мүліктік кешеніне кіретін кәсіпорындарға, мекемелерге және ұйымдарға

жүктеледі.

16. Меншігінде сауда нұктелері және халыққа қызмет көрсету жөніндегі басқа да пункттері бар заңды және жеке тұлғалар, сондай-ақ осы үй-жайларды жалға алушылар, күні бойы тазалықты қолдауға және жұмыс аяқталған соң» үй-жай маңындағы оларға бөлінген территорияларда қоқыстан және батпақтан тазартуға

міндетті. <*>

17. Су алатын колонкалардың аумағын 15 метр радиус шегінде тазарту оларға қызмет көрсетуші кәсіпорындармен, мекемелермен, ұйымдармен жүргізіледі.

18. Өзендерді және су айдындарының жағасымен шектескен аумақтарды жинап тазарту осы аймақтар бекітілген кәсіпорындармен, мекемелермен, ұйымдармен

жүргізіледі.

19. Көшелерді, тротуарларды, аландарды механизациялық жинау, елді мекендердің жүргін бөлігін тазарту 23.00 сағатқа дейін аяқталуы (СанПиН 3.01.035-97) және күні бойы қажеттілігіне байланысты қайталануы тиіс.

20. Эр түрлі қоқысты, елді мекендердің аумағын тазартқаннан кейінгі қарды осы мақсаттарға арнап бөлінген орындарға ғана төгуге рұқсат етіледі.

21. Барлық аландар мен көшелерге, бақтарға, парктерге, вокзалдарда, аэропортта, пристаньдарда, базарларда, қала көлігінің аялдамаларында және басқа қоғамдық орындарға қажетті мөлшерде, кісі көп жүретін көшелерге бір бірінен 40 метрден көп емес, ал кісі аз жүретін көшелерде 100 метр ара қашықтықта урналар қойылуы қажет. Қала көлігінің аялдамаларында, жер асты өту жолдарының шыға берісіне, дүкендердің, ларектердің, дүңгіршіктердің алдына, үйлердің кіре берісіне міндепті тұрде, құрылыш және сәулет басқармасымен белгіленген үлгідегі, кемі 2 урна орнатылуы тиіс. Бөлінген және бекітілген аумақтарда урналар жер пайдаланушылармен, ал ортақ пайдаланатын орындарда қалалық бюджет қаражаты есебінен орнатылады. Урналар бекітілген және тазалауға ыңғайлы болуы керек.

22. Урналарды көлемі 3/4 бөлігіне дейін толтыруға рұқсат етіледі. Қоқыс жинау урналары қыста айына бір рет және жазда аптасына бір рет қоқыстан тазартылып дезинфекцияланады. Урналардың тазалықта ұсталуына бөлінген және бекітілген аумақтарда жер пайдаланушылар, ортақ пайдаланатын орындарда Басқармамен шарттық қатынаста осы аумақтардың тазартылуын жүзеге асыратын кәсіпорындар жауапты.

23. Дүңгіршіктерді орнату құрылыш және сәулет басқармасымен, мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық бақылау басқармасымен, "ШҚО Семей қалалық мемлекеттік өртке қарсы қызмет басқармасы" мемлекеттік мекемесімен, жер ресурстарын басқару жөніндегі комитетпен келісіледі және қала әкімінің шешімімен бекітіледі.

1) дүңгіршіктер меншік иесінің қаражаты есебінен арнайы дайындалған қатты төсөнішті аландарға орнатылады, олардың көлемі ені 2 метрден кем емес бетонды алаңқай жоспарлауды қамтамасыз етерліктең болуы керек;

2) дүңгіршіктердің тіркеу нөмірі болуы керек;

3) дүңгіршіктерді жыл сайын бояу керек;

4) дүңгіршіктердің сыртқы жарықтандыру құралдары белгіленген үлгіде болуы керек.

24. Тұрғын үй кеңістіктерінің аумақтарын қолмен жинау таңертен сағат 7.00-ден 8.00-ге дейін немесе кешке сағат 19.00-ден кейін жүргізіледі: аумақты сыпыру және сыпырылған қоқысты жинау, жиналған қоқысты белгілі орынға тасу, тротуарлық плиткалардың арасындағы шөптерді жою, урналарды, контейнерлерді және олар орналасқан орындарды, аула төсөніштерін тазалау және өндеду.

25. Шаруашылық аумақтары, ауыспалы қоқыс жинағыштарды орнату үшін бөлінген парк участкерінің аумақтары дем алушылардың шоғырланып жиналатын орындарға (би аландары, эстрадалар, фонтандар, бас аллеялар, көру павильондары және басқаларға) 50 метрден жақын орналаспауы керек:

1) урналарды орнату кезінде мынаны есепке алу керек - парктің 1000 шаршы метріне бір урна, бас аллеяларда урналардың ара қашықтығы 40 метрден аспау керек;

2) парктерді тазалау жабылғаннан кейін жүргізіледі, күндіз қалдықтарды, түскен жапырақтарды жинау, жасыл желектерді суару жүргізіледі.

26. Жағажайлар аумағын, жасыл аумақтарды тазалау, ыдыстарды жуу және демалыс аумағындағы әжетханаларды дезинфекциялау олар жабылғаннан кейін жүргізіледі. Күндіз патрульдік тазарту жүргізіледі.

1) жағажай және демалыс аумақтарында урналар жасыл желектер алқабынан 3-5 метр ал су жағасынан 10 метр арақашықтықта, жағажай аумағының 50 шаршы метріне кемі 1 урнадан орнатылады;

2) әжетханалар 75 адамға 1 орын есебінен, шомылу орындарынан 50 метрден кем емес және 200 метрден қашық емес арақашықтарға орнатылады;

3) қоқыс жинағыштар 3500 шаршы метр алаңға 1 контейнер есебінен орнатылады;

4) фонтаншалар, ГОСТ-ң талабына сәйкес, ауыз сумен бірге жарақталады;

5) жағажайлар мен демалыс аумақтарын тазарту міндетті түрде құм қабатының бетін апта сайын қосытып тегістеу, жыл сайын құм себу арқылы жүргізді;

6) сауда үйымдары және жеке кәсіпкерлер жұмыс орындарын тазалауды қоқысты жиі қалалық қоқыс төгу орнына тасып шығару арқылы жүргізеді;

7) шомылуға арналған орындарда көлік және кір жууга, иттерді, мысықтарды шомылдыруға және қыдыртуға жол берілмейді.

27. Базарлар аумағы (соның ішінде шаруашылық, сауда алаңдары) жаңбыр және еріген қар сулары ағып кету үшін бір жағына еңіс қатты төсенішпен (асфальт, тас, қыш кірпіш) жабылып, канализация, су құбыры және жабық су бұру жүйесімен жабдықталуы керек:

1) қоғамдық әжетханалар ауа өткізбейтін шұңқырымен сауда орындарынан 50 метрден кем емес қашықтыққа орнатылады. Олардағы орындар 50 сауда орнына кемі біреуден есептеледі;

2) бөлінген және бекітілген алаңдарды жинау, қоқыс жинағыштарды тазарту және оларды тиісті қалыпта ұстау базар иелерімен жүргізіледі. Қоқысты жинауға арналған контейнерлер саны есептеп анықталады;

3) қала көлігінің қозғалысына бөгет болмайтындей және автокөліктер тұрағы үшін жетерлікте алаңдармен қамтамасыз етілуі керек.

28. Кооперативтік гараждарды, шаруашылық қораларды, ұраларды, саяжай қоғамдарының аумақтарын және жасыл желектері бар бекітілген аумақтарды ұстау және тазалау осы кооперативтер мен қоғамдардың меншік иелерімен немесе қоғамдық үйымдармен жүргізіледі.

29. Зираттардың» аумағын ұстай және жинау басқармамен бекітілген шарт негізінде, жұмыстарды орындаушы кәсіпорындармен жергілікті бюджет қаражаты есебінен жүргізіледі. Зират аумақтары қоршалып, зират ішіндегі көлік жүретін жолдар қатты төсенішті болуы керек. Зираттардың шекарасы қала ӘКІМДІГІМЕН А Н Ы Қ Т А Л А Д Ы .

Ескеरту. 3 тараудың 16 тармағына өзгертулер енгізілген - Семей қалалық мәслихатының 2006 жылғы 23 маусымдағы N 29-8 шешімімен.

4. ҚОҚЫСТЫ ЖӘНЕ ТЫҒЫЗ ТҮРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ЖИНАУ ЖӘНЕ ТАСЫП ШЫҒАРУ ТӘРТІБІ

30. Қоқыс және қалдықтарды жинауға арналған контейнерлерді орнату мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық бақылау басқармасының келісімі бойынша, мамандандырылған кәсіпорындардың» үй иелерімен, кәсіпорындардың, ұйымдардың, мекемелердің басшыларымен жасаған шарты бойынша жүзеге асырылады. Қоқыс контейнерлері жиналу нормасы есебінен 350 -400 адамға 1 стандартты қоқыс жинау контейнері қойылады. Контейнерлер орнатылатын алаңшалардың су өтпейтін төсеніші және оған көлік баратын жолы болуы керек, контейнерлер үнемі күтімді жағдайда ұсталып, қақпақты және боялған болуы, немесе биіктігі 1,8 метрден кем емес үш жақты бітеу қоршаумен машинаның» жүріп-тұруына ынғайланып қоршалуы қажет. Алаңшалардың мөлшері контейнерлердің қажетті, бірақ 5 данадан артық емес, санын орнатуға есептелу керек. Контейнерлерден алаңшаның шетіне дейінгі арақашықтық 1 метрден кем болмау керек. Қоқыс жинайтын контейнерлерді ұсталуына қоқыс шығару жөніндегі арнайы кәсіпорындар, ал қоқыс жинау алаңшаларының және оларға шектескен аумақтардың ұсталуына ғимаратты немесе тұрғын үй қорын пайдалануши кәсіпорын, ұйым жауап береді.

31. Қоқыс құбырлары, қоқыс камералары таза ұсталуы керек. Шарттармен анықталған, тығыз тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығару жүйесі шартпен белгіленген мерзімде жинаушы-объектілердің аумағынан тығыз тұрмыстық қалдықтарды ретімен тасып шығаруды қарастыруы керек:

1) тұрғын үй қеңістіктері үшін - үй иесімен (ЖПК) белгіленген, контейнерлерде қоқыс пен тығыз тұрмыстық қалдықтарды жиналуына жол бермейтін кестеге сәйкес, бірақ үш күнде бір реттен сирек емес, ал 15 градустан жоғары жылұлыта - күнде ;

2) қоғамдық және мәдени тұрғыдағы объектілер үшін - қажеттілігіне қарай, бірақ аптасына екі реттен кем емес;

3) аз қабатты үйлер иеліктері үшін - қажеттілігіне қарай, бірақ аптасына бір реттен ке м е м е с ;

4) ірі өлшемдегі тығыз қалдықтар үшін тапсырыс бойынша.

32. Жекеменшік пәтерлер кооперативтері (ЖПК), пәтер жалдаушылар және жекеменшік құқығында үй иеліктері бар азаматтар:

1) тұрмыстық қоқысты жинауға арналған ыдысты таза және жабық ұсташа;

2) қоқыс салынған ыдысты көшеге шығарып қойып қоймай, қоқысты алғып шығып машинаға төгүгө;

3) пәтерлерді, баспалдақ клеткаларын және басқа да қоғамдық пайдалану орындарын иттер мен мысықтардың ластауына, ортақ пайдаланатын көркейтілген жерлерде иттер мен мысықтардың қыдыруына жол бермеуге; иттерді арнайы бөлінген орындарда, ал қоғамдық орындарда тек мұрындықпен және қарғымен қыдыртуға; ит ұсташы азаматтарда иттер үшін ветеринарлық-санитарлық паспорттар болуға, жоспарлық сақтандыру вакцинасын егуді жүргізуғе;

4) ауладағы әжетханалар мен тазаланатын шұңқырларды көлік келіп-кететін жолдармен қамтамасыз етуғе;

5) көп пәтерлі үйлерден және усадьба үлгісіндегі үйлерден, жалға алынған үй-жайлардан қоқысты, тұрмыстық қалдықтарды, тығыз және сұйық жуынды-шайындыларды тасып шығаруды азаматтар өздігінен, немесе коммуналдық шаруашылық кәсіпорындарымен, сондай-ақ осы мақсаттарға арналған техникасы мен механизмдері бар жеке тұлғалармен және кәсіпорындармен жасалған шарттар бойынша жүргізуге міндетті.

33. Камераларды, қоқыс құбырларын, қоқыс жинағыштарды және қалдықтарды камерадан төгіп алу орындарымен шектелген аумақтарды ұсташа жауапкершілігін үй иелері, ЖПК өз мойнына алады.

34. Кейбір жағдайларда қоқысты және тығыз тұрмыстық қалдықтарды жинауды және тасып шығаруды қолмен тиеп қоқысты тасуға қайта жабдықталған автокөлікпен бұлжымайтын сафатты кесте бойынша жүргізуге болады.

Кәсіпорындардағы, мекемелердегі, ұйымдардағы, меншікті барлық түріндегі тұрғын үй кеңістіктері мен тұрғын үйлердегі қоқыс жәшіктерін, қоқыс жинағыш бактерді, контейнерлерді, тазаланатын шұңқырларды дезинфекциялау үй-жайларды иелеріне жүктеледі.

35. Қоқыс пен тұрмыстық қалдықтарды тасып шығаруды бақылау МСЭБ басқармасымен және ПБ-санитарлық полиция бөлімімен жүзеге асырылады. Заңды және жеке тұлғаларда тексеру сәтінде мамандандырылған кәсіпорынмен қоқысты және тығыз тұрмыстық қалдықтарды тасып шығаруға жасалған шарт пен қоқысты шығаруға алдын ала төлем жүргізгені туралы түбіртек (төленген банкілік тапсырма) болуы тиіс. Шарт болмаған жағдайда қоқысты қалалық қоқыс төгу орнына тасып шығарылғанын растайтын сәйкес құжат көрсетілуі тиіс.

5. АУМАҚТЫ ҚЫСТА ЖИНАУ ЖӘНЕ ҰСТАУ

36. Қала көшелерін және аумақты қыста жинау және ұстай қалада тұрудың қалыпты жағдайын жасауға және қолдауға бағытталған маңызды істердің бірі болып табылады. Осы мақсатта жұмыстардың мына түрлері жүзеге асырылады:

1) жолдарды, көшелерді, тротуарларды, үй маңындағы аумақтарды, демалыс орындарын, қардың тапталуының және қарлы мұздың пайда болуының алдын алу мақсатында, жауған қардан аршып тазалау;

2) қардың»көшуінің нәтижесінде пайда болған қарлы сілемдерді жою, көктайғақ мұзбен күресу;

3) қарды төгу орындарын пайдалану.

16 қарашадан бастап 15 сәуірге дейінгі кезенде елді мекен аумақтарын тазалау, қоқысты, қарды, мұзды, батпақты және құмды тасып шығару сағат 6.00-ден бастап сағат 19.00-ге дейін және қажетіне қарай күн ұзағына жүргізілуі керек.

. Аяға райына байланысты бұл тәртіп өзгеруі мүмкін.

37. Қарды тазалау қар жауа бастағанда басталып, қарды тапталып үйіліп қалуын болдырмау үшін қардың жаууы басылғанша үздіксіз жүргізілуі қажет. Жаңа жауған қарды барлық көшелерде және аландарда, қар жаууы басыла салысымен тасып әкету үшін, сілемдеп және үйемелеп жинауға рұқсат етіледі. Қарды тасып шығару орындары Семей аумақтық қоршаған ортаны қорғау басқармасымен алдын-ала келісіледі.

38. Жол айналымдарынан, магистральді көшелерден және автобус трассаларынан қар мен мұзды тазалау және тасып шығару алдымен жүргізіледі.

Тротуарларды, жаяу жүргіншілер өтетін жер асты жолдарын, қызылыштарды және аялдама қалталарын қолмен тазалау қырып тазалау арқылы жүргізіледі. Көліктердің және адамдардың өтуіне арналған жолдарға және отырғызылған газондарға лас қарды жинауға, үюге тыйым салынады.

39. Шатырларды қардан тазалау, жактаулардағы, шатырлардағы, су ағатын құбырлардағы қатқан мұзды аршып түсіру үйлердің»және құрылғылардың иелері мен жалға алушылардың» күшіне және қаражатына жүйелі түрде, жаяу жүргіншілермен бақытсыз жағдайларды болдырмауға және әуе жүйелеріне, шамдар мен жасыл желектерге зақым келдірмеу үшін қауіпсіздік шараларын сақтай отырып жүргізілуі керек. Шатырлардан түсірілген қар, жинайтын орындар болмаған жағдайларда, тасып шығарылуы керек.

40. Көшелердің жүргін бөлігіне, аландарға, көпірлерге, қызылыштарға, көтерілу және төмен түсу жолдарына механикамен құм шашуды Басқармамен шарт жасаған кәсіпорындар жоспарланған тәртіpte жүргізеді.

41. Үй-жайды жалға алушы меншіктің барлық түріндегі занды жеке

тұлғалар арнағы техникасы бар мамандандырылған кәсіпорындармен тротуарларды, алаңшаларды және адамдар көп жиналып жүретін жерлерді механикаландырып жинауға және құм шашуға шарттар бекітуге немесе көрсетілген орындарда осы жұмыстарды өз күштері мен қаражаттарына жүргізуғе міндетті.

Жер пайдаланушылар бөлінген және бекітілген аумақтарда көк тайғақ мұзға қарсы шаралар қаастыруға міндетті (мұзды, қарды жару, тайғанақ жерлерге инерти материдар себү).

42. Қала көшелерінде автокөліктердің стихиялық тұрақтарына тыйым салынады.

6. КӨШЕЛЕРДІ, ЖОЛДАРДЫ, ЖОЛ ҚҰРЫЛҒЫЛАРЫН ПАЙДАЛАНУ, ОЛАРДЫ ҰСТАУ ЖӘНЕ ҚОРҒАУ ТӘРТІБІ

43. Көшелер мен жолдар, көше шаруашылығына кіретін барлық құрылғыларымен мемлекет меншігі болып табылады және ортақ қолдануға арналған. Көшелерді, жолдарды және жол құрылғыларын пайдалану, оларды ұстау және қорғау тәртібі, жол қозғалысы Ережелерінің талаптарына сәйкес қабылданған, осы "Ережелерді" қолдану арқылы жүзеге асырылуы тиіс.

44. Автобус және таксомоторлық парктердің, автокәсіпорындардың, гараждар мен басқалардың»әкімшіліктері, жеке көлік иелері автомашиналар мен басқа көлік құралдарын қала көшелері мен жолдарына таза күйінде шығаруға және ұқыпты ұстауға тиісті. Қала бойынша тым ластанған автобустардың, автомашиналардың» және басқа көлік құралдарының»жүруіне тыйым салынады.

45. Көлік құралдарымен тасылатын, көшелерді кірлететін төгілгіш және басқа жүктөр, көшелердің ластануына жол бермеу үшін, ұқыптап қымталып жабылуы тиіс.

46. Базалардың, қоймалардың, каръералардың, құрылыс алаңдарының, зауыттар, фабрикалардың және басқа объектілердің басшылары мен иелері келіп-кетер жолдардың, көліктің бұрылуына арналған алаңдарды» күтімді ұсталуын қамтамасыз етеді. Шығу жолдары мен құрылыс жүргізіліп жатқан жерлердегі жолдардың қатты төсеніші болуы, әмбе бөлінген және бекітілген аумақтардың»сыртына шаң мен батпақтың шығуына жол бермеуі керек.

47. Көлік құралдарының үздіксіз қозғалысын қамтамасыз ету көшелер мен жолдарды пайдаланушылардың, жол қозғалысын бақылау және реттеу органдарының міндеті болып табылады.

48. Барлық көлік құралдарын жүргізушилер мен азаматтар көшелердегі, жолдардағы, жасанды құрылғылардағы және қозғалысты реттеудің техникалық құралдарындағы өздері көрген, жол қозғалысына қауіп төндіретін ақаулар

туралы ПБ ЖПБ-не және Басқармаға шұғыл хабарлауы керек.

49. Пайдалану процесінде жолдардың, жол қозғалысын техникалық реттеу құралдарының белгіленген ережелерге, стандарттарға, техникалық және басқа нормативті құжаттарға сәйкестігін қамтамасыз ету міндеті қызмет көрсетуге тендерді ұтып алған занды және жеке тұлғаларға жүктеледі. Ведомствоның қала жолдарының, жол айналымдарының және темір жол өтпелерінің ұсталуына, өздері ведомствоына қарайтын кәсіпорындар немесе мекемелер жауапты.

50. Қала көшелері мен жолдарының жол төсемдерінің күтіп ұсталуын бақылау Басқармамен және ПБ ЖПБ-мен, үнемі байқау және жиі қарап тексеру жолымен, мына мақсаттарда іске асырылады:

1) қала көлігі мен жаяу жүргіншілердің тәулік бойы, үзіліссіз, қауіпсіз қозғалысын қамтамасыз ету;

2) жол төсенішін мезгілсіз тозудан және бұзылудан сақтау;

3) дамып келе жатқан қала көлігінің талаптарына сәйкес қала жолдарының жай-күйін үнемі жақсарту;

4) жол төсенішінің қалыпты жағдайдан ауытқуын дер кезінде анықтау, ақаулар мен зақымданған жерлерді (жүргін бөліктің ойылуы, көк тайғақ мұз) табу, автокөлік қозғалысының қалыпты жағдайын қалпына келтіру жөніндегі шұғыл шараларды қабылдау үшін көшенің кейбір участекерінде көлік қозғалысын шектеу немесе тыйым салу.

7. ҚАЛА АУМАҒЫНДА ЖОЛ ТӨСЕМДЕРІНІҢ, ТРОТУАРЛАРДЫҢ, ГАЗОНДАРДЫҢ ЖӘНЕ ҚАЛА ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ БАСҚА ОБЪЕКТИЛЕРІНІҢ, ЭЛЕМЕНТТЕРІНІҢ ЗАҚЫМДАНУЫНА БАЙЛАНЫСТЫ ЖҰМЫСТАРДЫ ЖҮРГІЗУ

ТӘРТІБІ

51. Занды және жеке тұлғалар қала аумағында жер қазу жұмыстарын, немесе жол төсеніштерінің, тротуарлардың, газондардың және басқа да қала шаруашылығы объектілерінің, элементтерінің бөлінуіне әкеп соғатын басқа жұмыстарды Басқармамен берілген жазбаша рұқсат (ордер) болғанда №ғана жүргізе алады.

52. Инженерлік жүйелерде қайта қалпына келтіру жұмыстарын шұғыл жүргізу, жол төсемдерін ашу, көшелерді, аландарды және басқа да ортақ қолдану орындарын қазуды талап ететін апаттар болған жағдайларда Басқарманы, ПБ ЖПБ-н, инженерлік жүйелердің иелерін, сонынан 24 сағат ішінде жұмыстарды жүргізуге рұқсат (ордер) ресімдеу арқылы, хабарландыру қажет.

53. Жұмыстарды жүргізуге рұқсат (ордер) тапсырыс берушінің өкіліне немесе

жұмыстарды жүргізушінің өкіліне, бұдан былай "Ордер алушыға" беріледі.

Ордерді ресімдеу үшін Басқармаға мына құжаттарды тапсыру қажет:

1) жұмыстарды жүргізуге ордер беру туралы тапсырыс хат;
2) инженерлік жүйелер мен коммуникациялар иелерімен жұмыстарды
жүргізуғе келісілген жоба;

3) объекті бойынша жұмыстарды жүргізу жобасы немесе жұмыстарды
жүргізу кестесі;

4) жасыл желектерді, газондарды қосқанда, шабуға тапсырыс хат (қажет
болған жағдайда);

5) асфальтты бетонды және топырақ төсемдерін, сондай-ақ басқа да,
жұмыстарды жүргізуге кіретін көркейту элементтерін қайта қалпына келтіру
туралы кепіл.

54. Жоғарыда көрсетілген құжаттар негізінде Басқарма жұмыстарды
жүргізуға рұқсат (ордер) береді. Қажет болғанда жасыл желектерді шабуға
рұқсат беріледі.

Жұмыстар жол қозғалысы қауіпсіздігіне ықпал ететін жағдайда, жұмыстарды
жүргізуші жұмыстарды бастамас бұрын рұқсат қағазды (ордерді) ПБ ЖПБ-де
тіркеуге міндетті.

Қала көшелерінде көлік қозғалысын шектеумен және жабумен байланысты
жұмыстарды жүргізгенде, көлік қозғалысын жабуға сәйкес рұқсат ресімделеді, ал
қоғамдық көлік қозғалысының бағытын өзгерту қажет болғанда - қала халқын
көпшілік ақпарат құралдары арқылы құлақтандыру қажет.

55. Қала шаруашылығының объектісі, элементі ордерде көрсетілген
жұмыстарды аяқтау мерзіміне дейін тиісті жағдайға келтірілуі қажет.

56. Жетілдірілген төсемдері бар көшелерде, аландарда жер асты
құрылғыларын жүргізу және қайта орнату, мүмкіндігінше, жабық әдіспен (тесу
арқылы), төсемге зақым келтірмейтіндей жүргізілуі тиіс.

Жүргізудің ашық әдісі кварталдар ішінде, көркейтілген көшелер мен
аландарда, сондай-ақ жер асты құрылғыларын қайта жаңарту және күрделі
жеңдеу кезінде рұқсат етіледі.

57. Қажетті сақтық шараларын қабылдау және инженерлік жүйелер мен
құрылғылардың зақымдануының алдын алу үшін, жұмыстарды жүргізуші,
жұмыс басталардан бір тәулік бұрын, жұмыс орнына мүдделі үйымдардың
өкілдерін шақыруға, олармен бірігіп істегі жүйелер мен құрылғылардың нақты
орналасқан орнын анықтауға және олардың толықтай сақталуы үшін шаралар
қабылдау міндетті.

Мүдделі үйымдардың басшылары өздерінің жауапты өкілдерінің
жұмыстарды жүргізу орнына келуіне және жұмыстарды жүргізу кезінде өздеріне
қарайтын жүйелер мен құрылғылардың сақталуын қамтамасыз етуге қажетті

жағдайлар туралы жазбаша түрде нақты нұсқаулар беруге міндетті.

58. Жұмыстарды жүргізуші жұмыстардың басталуына дейін мыналарды орындауға міндетті:

1) қазылатын жердің шегінде белгіленген үлгіде қоршау және ескертү белгілерін орнатуға;

2) жаяу жүргіншілер өтетін жерлерге өту көпіршелерін орнату және қазылған участкенің тұнгі уақытта жарықтануын қамтамасыз өту;

3) нөсер сулары ағатын канализацияның үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз өту шараларын қабылдау;

4) механизмдер жұмыс жасайтын аумақта жасыл желектер болған жағдайда, жасыл желектерді олардың сақталуына кепіл беретін бітеу қалқандармен қоршау;

5) өту жолдары мен жаяу жүргіншілер қозғалысы жолдарын жабу қажет болғанда, айналып өту жолдарын дайындау және объектінің сәйкес белгілермен белгілеу.

6) инженерлік жерасты жолдарын салу және барын қайтадан құру қатаң түрде жұмыс істеудің техникалық жағдайларына сәйкес жүргізуді.

59. Жасыл желектерді, жер асты құрылғылары құдықтарының қақпактарын, су ағатын шарбақшаларды, науаларды және т.б. топырақ және құрылым материалдарын үйіп-төгіп жабуға тыйым салынады.

60. Егер жер қазу кезінде жобада белгіленбеген жер асты коммуникациялары табылса, жұмысты жүргізуші бұл жайт туралы Басқармаға және осы коммуникациялар қарайды-ау деген үйымға хабарлауға міндетті. Пайдаланушы үйымдар жұмысты жүргізушінің шақыруымен жұмыстарды орындау орнына өзінің өкілін жіберуге міндетті. Келмеген жағдайда, келтірілген зиян үшін жауапкершілікті шақыруға өкілі келмеген үйым өз мойнына алады.

61. Жобада белгіленген жер асты жүйелері мен құрылғыларының, сыртқы көркейту элементтерінің, сондай-ақ жасыл желектердің бөлінгені үшін жауапкершілікті ордер алушы үйым өз мойнына алады.

62. Жұмыстар аяқталғаннан кейін қазылған орындарды қайта жабу нығыздалмаған топырақпен орындалады. Жұмыстардың аяқталғаны туралы Басқармаға жазбаша хабар беріледі, бұл жағдайда жабу жұмыстарына акті жасалады.

Бұлдірілген төсемдер мен көркейту элементтерін қалпына келтіру, топырақпен қайта жабу жөніндегі жұмыстар аяқталған соң, екі тәуліктен кешіктірілмей басталуы қажет.

Қалпына келтіру жұмыстарының сапасы үшін жауапкершілікті ордер алушы үйым өзіне алады. Жер асты коммуникацияларын тарту орындарындағы төсемнің жоғарғы қабатының отыруы, бөлінуі анықталған жағдайда, осы

коммуникацияларды пайдалануши үйымдар төсемді қалпына келтіруді жүргізуге міндетті.

63. Жолдардың, тротуарлардың және аландардың жол төсемдерін бұзумен байланысты жұмыстарды жүргізуге, оларды орнату және құрделі жөндеуден кейінгі 3 жыл ішінде, айрықша жағдайлардан басқа, тыйым салынады.

64. Жұмыстарды жүргізу шарты бұзылған, қалпына келтіру сапасыз жасалынған және қалпына келтіру мерзімдері бұзылған жағдайларда Басқарма ПБ ЖПБ-мен бірігіп басталған жұмыстарды тоқтатуға, жіберілген кемшіліктерді жоюды талап етуге, келтірілген шығындарды төлеттіріп алуға, кінәлілерді әкімшілік және қылмыстық жауапкершілікке тарту үшін шара қолдануға құқылы.

65. Жол төсемдерін ашу және көшелерді, аландар мен басқа да ортақ пайдалану орындарын қазу жөніндегі жұмыстарды орындауши үйымдар мен кәсіпорындар, жұмыстарды жүргізу орындарында ақпарат қалқандарын орнатуға тиісті.

66. Жер қазу жүргізілген жерлерде асфальтты бетон төсемін қалпына келтіру кезінде, Басқарма мен ПБ ЖПБ-өкілдерін шақыру арқылы жұмыстарды орындалғаны туралы акті жасалады, онда осы жол участесіне жөндеу жүргізілген кезде жіберілген барлық кемшіліктер көрсетіледі. Бұндай жағдайларда жұмыстарды жүргізуши кемшіліктерді жоюға кепілдік міндеттемелер береді.

Ескерту. 8-бөлім алынып тасталсын - Семей қалалық мәслихатының 2006 жылғы 15 желтоқсандағы N 33-15 шешімімен.

9. СЫРТҚЫ ЖАРЫҚТАНДЫРУ ҚОНДЫРҒЫЛАРЫ МЕН ЭЛЕКТР ЖҮЙЕЛЕРИН ҰСТАУ

77. Қала көшелеріндегі, аландарындағы, скверлеріндегі сыртқы жарықтандыру қондырғыларын (бұдан былай тексте - СЖҚ) ұстau, қызмет көрсету, ағымды және құрделі жөндеу Басқармамен жасаған шарт бойынша мамандандырылған кәсіпорындарға жүктеледі.

С Ж Қ - ғ а м ы н а л а р ж а т а д ы :

1) электрмен жабдықтау қондырғылары: қоректендіру жүйелері, қоректендіру пункттері, тарату жүйелері;

2) қорғау және электр жүйелерін жерлендіру қондырғылары;

3) басқару қондырғылары;

4) кронштейн, трос ілгіштерінің бағаналары.

78. СЖҚ-ы ұстauға және қызмет көрсетуге мына шаралар жатады:

1) СЖҚ-н техникалық тиісті жағдайда ұстau, бұл жағдайда сандық және сапалық көрсеткіштер, шамдарды және жарық берушілердегі жарық шашқыштардың істен шыққандарының ауыстырылуын қосқанда, жарық

берушілерді тазарту, жарық шашу деңгейін өлшеу берілген параметрлерге сәйкес б о л с а ;

2) СЖК-н кесімді жұмыс тәртібін, кестеге сәйкес өз уақытында жану және өшуін бақылауды, кейбір бөлігінің немесе тұтас өшуін, жанбайтын жарық бергіштерді, зақымдарды және т.б., оларды кезек күттірмей жөндеуді қамтамасыз е т у .

79. Балансында трансформаторлық кіші стансасы және қыстырылған трансформаторлық кіші стансасы бар кәсіпорындар жабдықтарды жөндеу және үй-жайды жөндеу жөніндегі профилактикалық жұмыстарды өз уақытында жүргізуі, ғимараттан 15 метрден кем емес бөлінген және бекітілген аумақты жинау жұмыстарын (қоқысты, арам шөп, бұтақтарды жинау) жүргізуі керек.

80. СЖК-н металды бағандары, кронштейндері және басқа элементтері жай-күйіне қарай, бірақ үш жылда бір реттен кем емес, боялып отырады.

81. Сыртқы жарықтандыру жүйелеріне өз бетімен қосылуға тыйым салынады.

10. ИНЖЕНЕРЛІК ЖҮЙЕЛЕРДІ, ҚҰРЫЛҒЫЛАРДЫ ЖӘНЕ КОММУНИКАЦИЯЛАРДЫ ҰСТАУ ТӘРТІБІ

82. Шаруашылық жүргізуде инженерлік коммуникациялары бар занды және жеке тұлғалар қаланың көркейуін бұзуға әкеп соғатын инженерлік жүйелер мен құрылғылардың техникалық жай-күйін үнемі қарап отыруға міндегі, атап айтқанда :

1) аумаққа су жайылуын болдырмау;

2) бөлінген және қорғау аумақтарының санитарлық жай-күйін қарап отыру;

3) люктердің қақпағының, құдықтар мен камералар жабындыларының, нөсер сулары канализацияларының тор шарбақтарының жол төсеніші деңгейінде болуын және үнемі тиісті жағдайда ұсталуын қадағалау;

4) құдықтарды, қыс кезінде оларды орналасқан жерін тез анықтау үшін таңбалап белгілеуді жүргізу;

5) қайта жабу және пайдалану кезінде монтаждау ережесі сақталмағандықтан бұзылуы мүмкін жер асты жүйелерінің тығыз және топырақты төсемінің жай қүйін қарап отыру .

83. Қатты төсемді аумақтарда күрделі жөндеу және қайта жаңарту жүргізілген жағдайларда, инженерлік жүйелер құдықтарының люктерінің белгілерін талап етілген деңгейге жеткізу, газондарды, тротуарларды, автомобиль жолдарын коммуникациялар аумағының қорғау аумағына дейін қалпына келтіру жөндеуге тапсырыс берушінің қаражаты есебінен жүргізіледі.

84. Көшелер мен жолдардан жоғарғы және жер асты суларын бұруға арналған

арықтарды, құбырларды және дренаждарды тазалау және тазарту, нөсер канализацияларының коллекторларын, жаңбыр суларын қабылдап алатын құдықтарды тазарту, лай мен қоқысты тез арада қалалық қоқыс төгу орнына тасып шығару Басқармамен жасасқан шарт негізінде мамандандырылған кәсіпорынмен; аулаларда және кәсіпорын аумақтарында ЖПК-мен, пәтер және үй иелерінің басқа да нысандарымен, кәсіпорындармен жүргізіледі. Тұрғын аудандар аумағындағы су құбырларының, газ, канализациялық құдықтар қақпақтарын тазалау үй иелерімен (ЖПК) жүргізіледі.

85. Жер асты коммуникацияларын салу, құрделі жөндеу және қайта жаңарту автомобиль жолдарын, алаңдарды және басқа да ортақ пайдалану орындарын қайта жаңарту басталар алдында жүргізілуге тиіс.

86. Қаладағы су алатын колонкалардың жанындағы радиусы 1,5 метр аумақты мұздан (қыста) және қоқыстан, оларды қалалық қоқыс төгу орнына тасып шығару арқылы тазартуды, колонкаға келіп-кетер жолдарды ұстауды, және судың ағып кетуі үшін қондырғы орнатуды су алатын колонканың иесі жүргізеді.

87. Жаңбыр суларын, еріген қар суларын өндірістік кәсіпорын аландарынан канализация жүйесіне, 2000 жылғы 1 ақпандагы В.2.5-11-99 Қазақстан Республикасындағы құрылымы жүргізудегі басшылыққа алынатын құжат "Елді мекендердегі канализация жүйелеріне ағынды суларды қабылдау Ережесіне" сәйкес, канализациялық жүйе иесінің рұқсатынсыз ағызып тастауға рұқсат етілмейді. Егер кәсіпорын аумағы жоғарғы қабатта жиналатын қоспалар құрамы мен көлемінен селитебтіктен аз мөлшерде ауытқыса атмосфералық сулар нөсер сулары жүйесіне бағытталып жіберілуі мүмкін (СНиП 2.04.03-85 сәйкес).

88. Күз кезінде күн сұытар алдында су агатын жүйелердің торларын жауып жылдыту жүргізілуі керек.

89. Истегі жер асты коммуникацияларын қайта жаңарту кезінде оларды жолдың жүргін бөлігінің астынан шығару қарастырылу керек.

11. САУДА КӘСПОРЫНДАРЫНЫҢ ЖӘНЕ ХАЛЫҚҚА ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ЖӨНІНДЕГІ ПУНКТТЕРДІҢ ОЛАРДЫ ТҰРҒЫН ҮЙЛЕРГЕ ОРНАЛАСТАЫРУ КЕЗІНДЕ ҚАС БЕТТЕРІН РЕСІМДЕУ ЖӘНЕ АУМАҒЫН КӨРКЕЙТУ ТӘРТІБІ

90. Сауда кәсіпорындарын және халыққа қызмет көрсету пункттерін, оғистерді және басқа объектілерді орналастыру кезінде, тұрғын, әкімшілік және басқа да үй-жайларды және оларға жапсарлас аумақтардың»сәулеттік келбетін сақтау және жақсарту үшін иелері- меншіктің» барлық түріндегі занды тұлғалар, жеке кәсіпкерлер үйдің қасбеттерін ресімдеу және жапсарлас аумақты көркейту

жөнінде, өздерімен әзірленген, құрылыш және сәulet басқармасымен және Басқармамен келісілген жобаға сәйкес шаралар кешенін орындауға, сондай-ақ үй маңындағы аумақты санитарлық жинап тазалауға шарт бекітуге тиіс.

91. Шаралар кешеніне жобамен қарастырылған көлемде мына жұмыстарды орындау енгізіледі:

1) қасбеттерді жөндеу (ғимараттың қасбетінің тұтас сәулеттік келбетін қамтамасыз ете отырып бояу, әртүрлі материалдармен және басқалармен қаптау);

2) ғимаратты жалпы стиліне сәйкес келетін, маңайшалы баспалдақтар орнату;

3) тротуарлар, жүріп-тұруға ыңғайлыш аланшалар мен автомашина тұрақтарын, алаңқайлар, газондар, жасыл желектер және т.б. орнатуды қарастыратын аумақты көркейту жұмыстарын орындау;

4) көркейту элементтерін көп пәтерлі тұрғын үйлердің аулаларында орындықтар, урналар, қоршаулар, балалар ойнайтын алаңшалар және т.б. орнату;

5) үй маңындағы аумақты және көшені автожолдың жүргін бөлігінің ортасына дейін жарықтандыруға жеткілікті сыртқы жарықтандыру шамдарын (отты жарнамалар) орнату;

6) әдемі, ортақ стильде орындалған, қажетті шамадағы ақпаратпен маңдайшалар ілу;

7) үйлердің (сәулеттік, тарихи және мәдени ескерткіштердің) қасбеттерін жөндеу және ресімдеу құрылыш және сәulet басқармасымен міндettі тәртіpte келісіледі.

92. Ғимаратта бір №ғана кәсіпорын орналасқан жағдайда үйді қасбеті тұтас немесе (құрылыш және сәulet басқармасының келісімі бойынша) оның бөлігі ресімдеуге, сондай-ақ үйден бастап "қызыл сзыыққа" дейінгі барлық аумақты көркейту және санитарлық тазалауға үйдің барлық ені немесе оның бөлігі жатады немесе, басқа құрылышқа қатысуышылар пайда болған жағдайда осы шығындардың орнын толтыруға үлестік қатысу арқылы жүзеге асырылады. Бірнеше кәсіпорын болғанда қасбетті рәсімдеу, үй маңындағы аумақты көркейту және санитарлық тазалау олардың сәйкес үлесі арқылы, бірыңғай сәулетті-көркемдік келбетін сақтай отырып және жұмыстарды бір уақытта орындау арқылы жүргізіледі.

12. АҚЫЛЫ АВТОМОБИЛЬ ТҰРАҚТАРЫН ҰСТАУ

93. Тұрақтарды көркейту әзірленген және бекітілген жобаларға сәйкес орындалуы керек. Тұрақтардың меншік иелері тұрақ аумағын жинауды жүргізуға және оның су қайтару және тазарту құрылғылары жүйесімен, көгалдандырумен, диспетчерлік павильонмен, өрт қауіпсіздігі, жарықтандыру жабдықтарымен,

қалдықтарды жинау және сақтау үшін контейнерлі алаңшармен көркейтілуін қамтамасыз етуге міндетті. Тұраққа кіре берісте тұрақты атауы, жұмыс істеге тәртібі қарастырылуы қажет.

94. Бас жоспарға сәйкес жайғастыруды техникалық құрал-жабдықтары орындалуы керек: жол белгілері, сызықтары, жарнамалық қондырғылар, сондай-ақ қоршаулар, павильондар, жарықтандыру.

95. Тұрақ иелері мамандандырылған кәсіпорындармен бекітілген аумакты санитарлық жинауға және көркейтуге шарт жасаулары керек, немесе қоқысты қалалық тығыз тұрмыстық қалдықтар полигонына тасып шығаруды өз күштерімен жүргізулері керек.

13. ҚАЛА АУМАҒЫНДА ЖӨНДЕУ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫС ЖҰМЫСТАРЫН ЖҮРГІЗУШІ ЖЕР ПАЙДАЛАНУШЫЛАР МЕН ТҰЛҒАЛАРДЫҢ МІНДЕТТЕРИ

96. Жер пайдаланушылар:

1) бөлінген және бекітілген аумактарды, өзіне қарасты инженерлік жүйелерді және оның элементтерін (құдықтар, люктер, торлар, тіреуіштер, насос стансалары, жылу пункттері, трансформаторлық кіші стансалар және т.б.) қолданылып жүрген санитарлық нормалармен анықталатын тиісті жағдайда ұстауға;

2) сұйық қалдықтарды жинау үшін санитарлық нормаларға сәйкес келетін тазарту шұнқырын орнатуға;

3) құрлыстық қоқыстың, тығыз тұрмыстық қалдықтардың қалалық қоқыс төгу орнына тасып шығарылуын және көмілудің қамтамасыз етуге;

4) қажет болғанда өз аумағын дезинфекциялауды және дератизациялауды жүргізуге (шыбындарды, тарақандарды, тышқандарды, көртишқандарды жою үшін) міндетті.

97. Қала аумағында жұмыстар жүргізуі жөндеу және құрлыс ұйымдары:

1) құрлыс жүретін алаңды, жаяу жүргіншілер қозғалысының қауіпсіздігі үшін, ені бір метрден кем емес маңдайшасы бар биіктігі екі метрден кем емес тұтас қоршаумен айналдыра қоршауға;

2) құрлыс алаңдарына апаратын жолдарды, жолға топырақ-батпақтың тасылмауы үшін, қатты төсенішпен жасауға;

3) құрлыс жүрген кезеңде құрлыс жүретін алаңның бойындағы автожолдарды, сондай-ақ бекітілген аумақ шегінде тазалау жұмыстарын жүргізуға;

4) құрлыс материалдарын, олардың желмен ұшып шашылмау шараларын қарастыра отырып, сақтауға міндетті.

14. Семей каласының Полковничий аралындағы рекреациялық аумақты пайдалану тәртібі және режимі

98. Пайдаланушылар Полковничий аралының рекреациялық аумағын мәдени-сауықтыру, рекреациялық және спорттық мақсаттарға пайдалану кезінде ерт қауіпсіздігі ережелерін сақтауға, ағаштар мен бұталардың сындырылып шабылуына, орман ағаштары түрлерінің бұлдірілуіне, аумақтың қоқыстануына, құмырсқа илеулерінің, құстардың ұяларының бұзылуына жол бермеуге міндettі.

99. Полковничий аралының рекреациялық аумағында, рекреациялық аумақтың қызметімен тікелей байланысты емес жаңа өнеркәсіптік, коммуналдық және қоймалық объектілерді, ғимараттарды және тұрғын үй-азаматтық мақсаттағы ғимараттарды орналастыруға (салуға) және қолданыстағыларын кеңейтуге жол берілмейді.

100. Полковничий аралының рекреациялық аумағындағы жер телімдері мәдени-сауықтыру, рекреациялық және спорттық мақсаттарға арналған объектілерді орнату үшін ғана берілуі мүмкін.

Бұндай объектілерді салу орындары су қорын пайдалану және қорғау, жер қойнауын пайдалану және қорғау жөніндегі, халықтық санитарлық-эпидемиологиялық игілігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы өкілетті органдарымен келісіледі.

101. Полковничий аралының рекреациялық аумағындағы мәдени-сауықтыру, рекреациялық және спорттық мақсаттар үшін берілген телімдерде объектілерді жайластыру, жобалау, салу және пайдалануға енгізу кезінде жер пайдаланушылар табигат ортасын ағынды сулардың, тұрмыстық тастамалардың, қалдықтардың және қоқыстардың кері әсерінен қорғалуын қамтамасыз ететін іс-шаралар қарастыруы және жүзеге асыруы қажет.

102. Полковничий аралының рекреациялық аумағында жайластырылған объектілердің иелері, маңайдағы (бекітілуге сәйкес) көркейтілген аумақтардың сақталуын қадағалауға, осы аумақтарды тазалауға және қоқысты тасып шығаруға қызметтердің осы түрлерін көрсететін ұйымдармен шарт жасауға немесе осы жұмыстарды өз күштерімен орындауға міндettі.

Полковничий аралының рекреациялық аумағындағы занды және жеке тұлғаларға бекітілмеген аумақтарын жинастыру жөніндегі жұмыстарды мамандандырылған ұйымдар, сәйкес бюджеттік бағдарламаның әкімшісімен жасалған шарттар негізінде, жүргізеді.

103. Полковничий аралының рекреациялық аумағында жер пайдаланушыларға мәдени-сауықтыру, рекреациялық және спорттық мақсаттар үшін берілген телімдерге салынған объектілер, пайдалану мерзімі аяқталғанда жер пайдаланушылардың қаражаты есебінен бұзып алуға немесе тасып шығаруға

ж а т а д ы .

104. Полковничий аралының рекреациялық аумағында:

- жер жыртуға және құнарлы қабатты басқаша бүлдіруге;
- малдың барлық түрін ұстауға және жаюға;
- қоқыс орындарын ұйымдастыруға, мал қын, минералды тыңайтқыштарды, гербицидтерді және басқа да улы химикаттарды жинап қоймалауға;
- өз бетімен тоғайды шабуға және бұталар мен қураған ағаштарды жинауға;
- жолдан басқа жерлерде, басқа жалпы мақсаттардақы жолдарда және арнайы қарастырылмаған жерлерде механикалық көлік құралдарының қозғалысына және т ұ р а ф ы н а ;
- автомобильдерді жууға, от жағуға, музыканы қатты қосуға тыйым салынады , рұқсат етілген іс-шаралардан басқа.

Ескерту. Ереже 14 бөлімімен толықтырылған-Семей қаласы мәслихатының 2007 жылғы 29 қарашадағы N 3/25-IV шешімімен.

15. ОСЫ ЕРЕЖЕЛЕРДІҢ ОРЫНДАЛМАҒАНДЫҒЫ ҮШІН Ж А У А П К Е Р Ш И Л И К

105. Осы Ережелердің талаптарының» орындалмағандығы үшін Қазақстан Республикасының "Әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Кодексіне сәйкес жауапкершілікке тараптады.

Ескерту. Ережеге өзгертулер енгізілген - Семей қаласы мәслихатының 2007 жылғы 29 қарашадағы N 3/25-IV шешімімен.

Қалалық мәслихат хатшысы